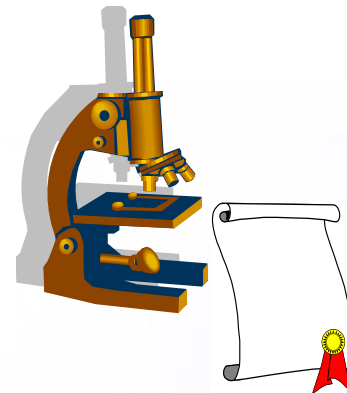

Informācijas sistēmu audits

IS audita būtība

Agrāk – finanšu uzskaites automatizēto
sistēmu pārbaude

Tagad – IT pārvaldības procesu sastāvdaļa

**IS audita uzdevums ir ne tikai konstatēt nepilnības, tas arī
izstrādā ieteikumus uzlabojumiem un seko to ieviešanai**

Starptautiskā asociācija

(www.isaca.org)

Trust in, and value from, information systems

ISACA

Informācijas sistēmu audita un vadības asociācija
(*Information Systems Audit and Control Association*)

- Izstrādā IS audita standartus un vadlīnijas
- Sertificē auditorus un IT vadības profesionāļus
 - **CISA** – Sertificēts informācijas sistēmu auditors
(*Certified Information System Auditor*)
 - **CISM** – Sertificēts informācijas drošības pārvaldnieks
(*Certified Information Security Manager*)
 - **CGEIT** – Sertificēts uzņēmuma IT pārvaldnieks
(*Certified in the Governance of Enterprise IT*)
 - **CRISC** – Sertificēts risku informācijas sistēmu vadībā
(*Certified in Risk and Information Systems Control*)
- ISACA Latvijas nodaļa
 - 112+ biedri (77+ CISA, 29+ CISM, 6+ CGEIT, 5+ CRISC)

IT konsultācijas un audits kā komplekss pakalpojums

- Informācijas sistēmu drošības pārbaude
- Informācijas sistēmu atbilstība LR tiesību aktiem
- Uzņēmuma IT risinājumu izvērtēšana
- Saņemto IT pakalpojumu kvalitātes izvērtēšana
- Informācijas sistēmu iegādes ekspertīze
- Informācijas sistēmas iegādes izmaksu novērtējums
- Informācijas sistēmu izstrādes projektu pārvaldība un izvērtēšana

**Pamatprincips -
auditors nepārbauda pats sava darba rezultātus**

ISACA standarti IS auditam

Standarts	Spēkā no
S1 Audit Charter	1 January 2005
S2 Independence	1 January 2005
S3 Professional Ethics and Standards	1 January 2005
S4 Professional - Competence	1 January 2005
S5 Planning	1 January 2005
S6 Performance of Audit Work	1 January 2005
S7 Reporting	1 January 2005
S8 Follow-up Activities	1 January 2005
S9 Irregularities and Illegal Acts	1 September 2005
S10 IT Governance	1 September 2005
S11 Use of Risk Assessment in Audit Planning	1 November 2005
S12 Audit Materiality	1 July 2006
S13 Using the Work of Other Experts	1 July 2006
S14 Audit Evidence	1 July 2006
S15 IT Controls	1 February 2008
S16 E-commerce	1 February 2008

S1 Audita nolikums (*Audit Charter*)

- Audita nolikums
 - Norāda vadības deleģēto atbildību un mērķus, kurus tā uzdod IS auditam
 - Norāda IS audita tiesības, aptvērumu un atbildību
- Audita nolikuma apstiprināšana
- Izmaiņas audita nolikumā

S2 Auditora neatkarība ***(Independence)***

- Profesionālā neatkarība
 - Auditors nevērtē savu darbu
- Organizatoriskā neatkarība
 - Auditors organizatoriski nav pakļauts auditātam

S3 Auditora ētikas kodekss

1. Atbalstīt IS standartu, procedūru un kontroļu ieviešanu un veicināt to lietošanu.
2. Veikt savus pienākumus objektīvi, profesionāli un uzcītīgi, ievērojot profesionālos standartus.
3. Darboties pušu interesēs likumīgi un godīgi, neiesaistīties nekādās profesiju diskreditējošās darbībās.
4. Ievērot konfidencialitāti un privātās informācijas aizsardzības principus.
5. Rīkoties tikai savas kompetences un zināšanu ietvaros.
6. Informēt par darba rezultātiem, ziņojot par visiem atklātajiem nozīmīgajiem faktiem.
7. Palīdzēt ieinteresētajām pusēm uzlabot izpratni par IS drošību un kontrolēm.

S4 Profesionālā kompetence

- Prasmes un zināšanas auditējamajā jomā
- Profesionālās izglītības uzturēšana

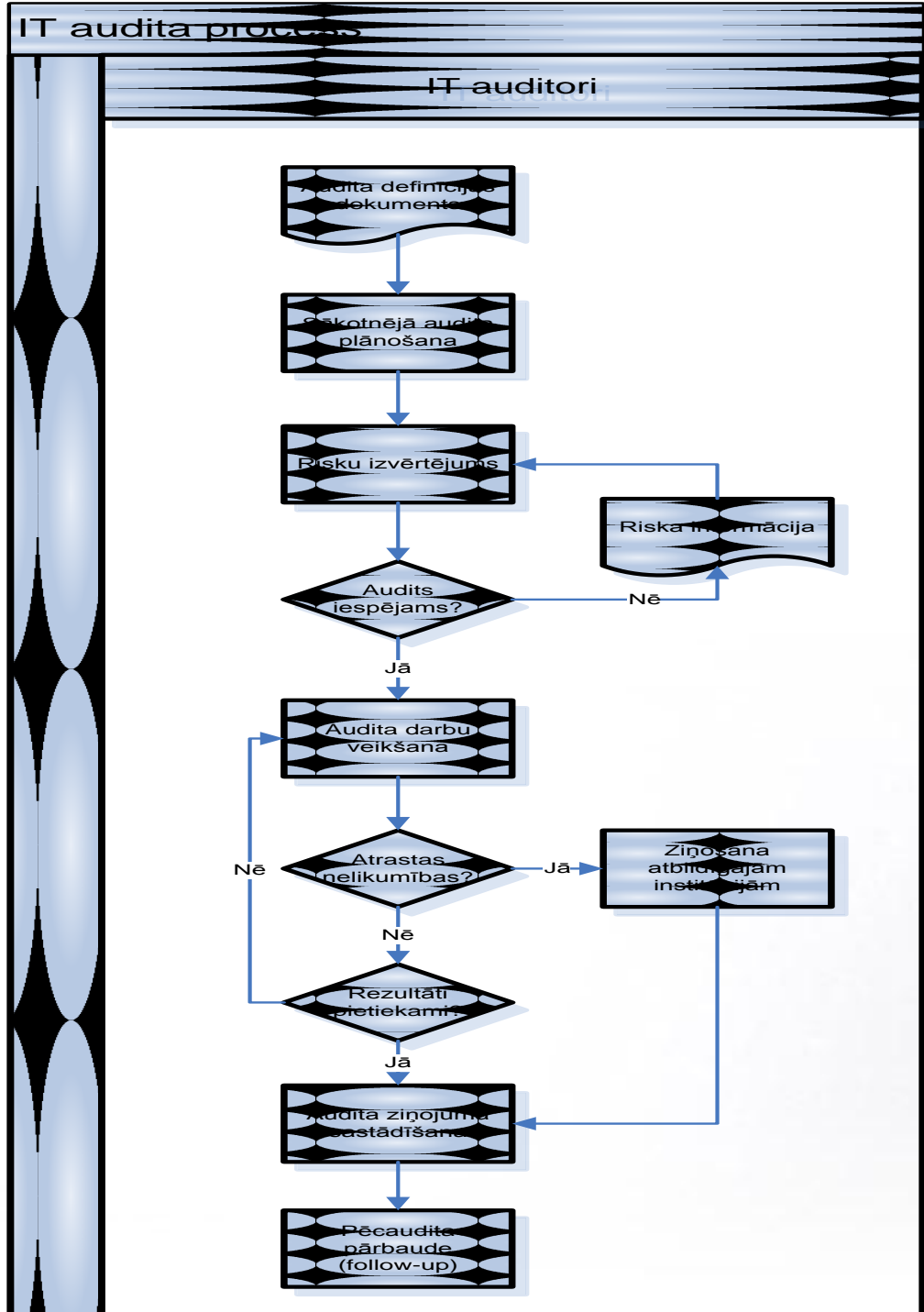
S5 Audita plānošana

- Iegūt sākotnējo izpratni par biznesa mērķiem un procesiem
- Identificēt politikas, standartus, vadlīnijas, procedūras, organizatorisko struktūru
- Veikt sākotnējo risku analīzi
- Veikt iepazīšanos ar iekšējām kontrolēm
- Noteikt audita aptvērumu un mērķus
- Plānot auditoru resursus

IT audita principi

- Izvērtēt lietojumprogrammu kontroles
- Nodrošināt pārliecību uzņēmējdarbībai, ka
 - Var paļauties uz uzņēmējdarbības procesiem
 - Var paļauties uz ārpakalpojumu sniedzēju
- Ielaušanās testu veikšana
- Finanšu audita atbalsts
- Krāpšanas, izmantojot IT, atklāšana

Audita organizācija

Sākotnējā audita plānošana

IT audita vajadzību plānošana

Zināšanas par uzņēmējdarbību

- Industrijas likumdošana, normatīvi;
- Uzņēmējdarbības cikli;
- Atskaišu mehānisms;
- Kritiski uzņēmējdarbības procesi;
- Iepriekšējie auditi;
- Telpu apmeklējums;
- Intervijas;
- Plānu apskate

Stratēģiskie mērķi

- IS organizācija un plāni;
- IS mērķi;
- IS attīstības plāni
 - Stratēģiskie (3-5 gadi)
 - Ilgtermiņa (1-3 gadi)
 - Īstermiņa plāni (līdz 1 gadam)

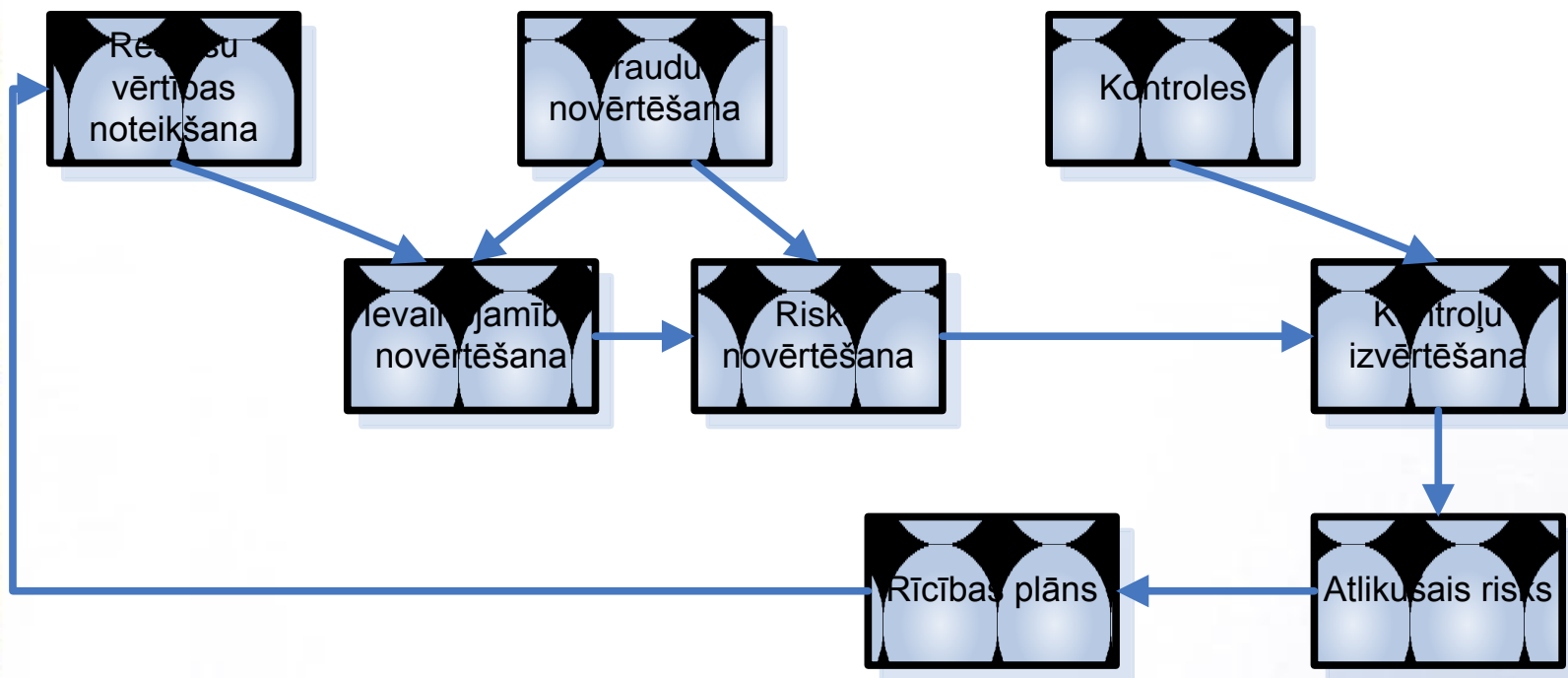
Finansiālie mērķi

- Kapitāls un izmaksas;
- Pamatlīdzekļu uzskaitē;
- Izmaksu attiecināšana;
- Budžetēšana;
- Vadības atskaite;
- Integritātes prasības;
- Uzņēmējdarbības nepārtrauktība

Operacionālie mērķi

- Politikas un procedūras;
- Veiktspējas novērtējums;
- Pieejas tiesības;
- Avārijas atjaunošana;
- Sistēmu administrēšana;
- Tīkla infrastruktūra;
- Sistēmu uzraudzība;
- IT personāla vadība

Risku analīzes pieeja

Audita riski

- Iedzimtais risks (*inherent risk*)
 - Biznesa risks (*business risk*)
 - Tehnoloģiskais risks (*technological risk*)
 - Operacionālais risks (*operational risk*)
- Atklāšanas risks (*detection risk*)
 - Audita parauga izvēles risks (*sampling risk*)
 - Audita procedūras risks (*nonsampling risk*)
- Kontroles risks (*control risk*)
- Kopējais audita risks (augstāk minēto risku apvienojums)

lekšējs un ārējs audits

- Iekšējs audits
 - Nepārtraukta līdzdalība IT kontroles vides uzlabošanā
 - Daļēji neatkarīgs IT audits
- Ārējs audits
 - Neatkarīgs IT audits

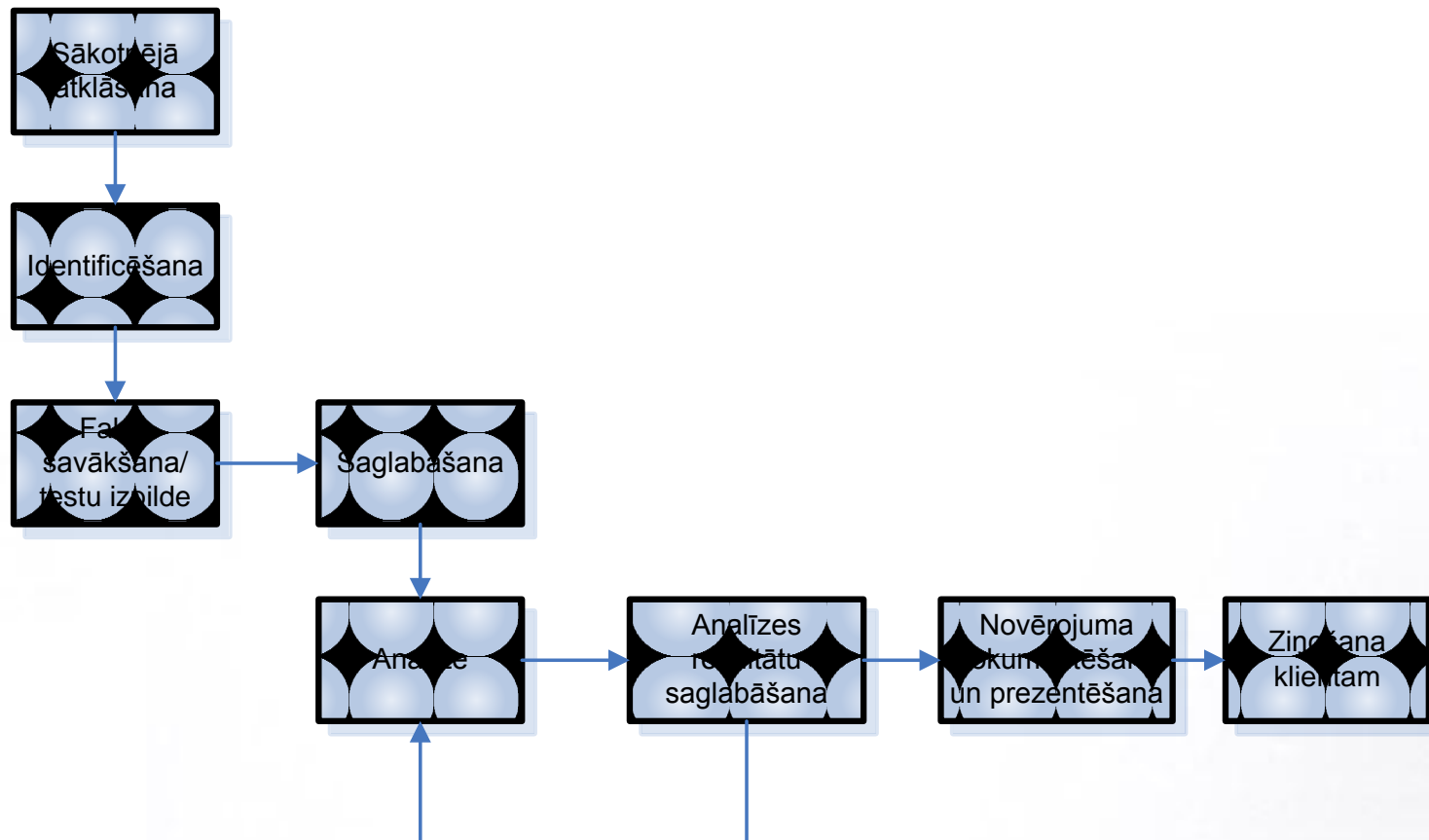
Pakalpojumu veidi

- Auditora pakalpojumu veidi
 - Audits
 - Pārbaudes pēc saskaņotām procedūrām (*agreed-upon-procedures*)
 - Kontrolu pašnovērtējums (*control self assessment - CSA*)

Audits

- Sniedz kvalificētu apliecinājumu un vērtējumu par kontroļu efektivitāti un risku līmeni
- Audita apliecinājums nav absolūts
- Apliecinājumi
 - stingri, pozitīvā formā
 - piemēram, "audits apliecina ka ir nodrošināts ..."
 - vājāki, negācijas formā
 - piemēram, "audits nav guvis pierādījumus, ka būtu nodrošināts ..."

Audita novērojumu dzīves cikls

Saskaņotās procedūras

- Divas puses vienojas par pārbaudes procedūrām
 - piemēram, uzraudzības iestāde un uzraugāmā organizācija
- Auditors izpilda pārbaudes procedūras
 - dokumentu analīze, novērojumi, testi u.tml.
- Auditors ziņo par novērotajiem faktiem abām pusēm, kas pašas veic vērtēšanu
- Auditors nesniedz ne vērtējumus, ne ieteikumus

Kontroļu pašnovērtējums

- Uzņēmuma vadība, IT personāls un citi darbinieki izvērtē esošās kontroles
- IT auditors piedalās kā profesionāls konsultants kontroļu izmantošanā
- Tas nav audits vai tā sastāvdaļa!

Audita ziņojuma sagatavošana

- Audita gala ziņojuma saturs
 - audita aptvērums un laiks
 - kopsavilkums
 - atsauces uz standartiem un normatīvie aktiem
 - audita veikšanas procedūras
 - izmantotie vērtēšanas kritēriji
 - ierobežojumi un atrunas
 - detalizēts audita novērojumu apraksts, vērtējumi un ieteikumi
 - notikumi pēc audita beigām
 - auditora paraksts

Paldies par uzmanību!

Jautājumi

uldis.sukovskis@rtu.lv